

การบริหารจัดการความปลอดภัยในงานก่อสร้าง

The Safety Management in Construction Industry

กัญญารัตน์ แสงนิล², ช่อผกา เพชรงาม³, จิรวัดน์ ตาดิ⁴

Mr.Wichan Boonkham¹, Miss.kanyarat Sangnil², Miss.Chopaka Phatngam³, Mr.Jirawat Tadee⁴

บทคัดย่อ

สถานการณ์งานก่อสร้างในช่วงปีที่ผ่านมา มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ งานก่อสร้างเป็นงานที่มีความเสี่ยงสูง มีลักษณะงานที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่นงานปรับดิน งานฐานราก งานโครงสร้าง งานระบบต่างๆ และในงานก่อสร้างยังมีแรงงานนอกระบบ แรงงานต่างด้าว ที่ยังขาดความรู้ในเรื่องวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง จึงทำให้เกิดการกระทำที่ไม่ปลอดภัยเป็นสาเหตุหลักในการเกิดอุบัติเหตุ รวมไปถึงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กฎหมายข้อบังคับ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุในการเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายในงานก่อสร้าง ดังนั้นทุกคนจึงมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการความปลอดภัย ร่วมกันสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในองค์กร ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับอย่างความเข้มงวด เพื่อให้เกิดความปลอดภัยที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการความปลอดภัย, งานก่อสร้าง

Abstract

The situation of construction in the year ago has increase that supports the expansion of economic growth. The construction is a high risk that the job changes every time like excavation, footing, construction, system work the construction has alien labor that lack of knowledge methods of operation. Thus causing unsafe actions as the main cause of accidents including environmental factors and regulation. So, everyone has important in safety management and create a culture of safety in the organization. Strictly comply with laws and sustainable safety.

KeyWords: Safety Management, Contruction Industry

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยนั้นมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเป็นอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูง อุตสาหกรรมก่อสร้างจึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นฐานรองรับอุตสาหกรรมจากต่างประเทศ จึงได้มีการก่อสร้างขนาดใหญ่ และขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้นอีกหลายประเภท เช่น งานอาคารที่พักอาศัย งานโรงงานอุตสาหกรรม งานถนนและระบบสาธารณูปโภคด้านขนส่ง และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ เป็นต้น ทำให้มูลค่าทางเศรษฐกิจสูงและมีเม็ดเงินหมุนเวียนหลายแสนล้านบาทต่อปี จากอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทย พบว่า มีจำนวนสถานประกอบการก่อสร้างทั้งสิ้น 20,766 แห่ง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2547) มีจำนวนคนงานก่อสร้างทั้งหมดประมาณ 2,508,700 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2551)ประกอบด้วยกิจกรรมหลายอย่างและมีผู้เกี่ยวข้องหลายกลุ่มในช่วงปี 2543-2556 งานก่อสร้างมีจำนวนการเกิดอุบัติเหตุสูงสุดและมีแนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุเพิ่มสูงขึ้น(วิจารณ์,2557)

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า มีแรงงานทั่วประเทศทั้งในระบบและนอกระบบของ จำนวน 39.11 ล้านคน ในจำนวนนี้มีผู้เคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน จำนวน 5.19 ล้านคน (ร้อยละ 13.28) ของแรงงานทั่วประเทศ โดยแบ่งกลุ่มแรงงาน นอกระบบ คือ แรงงานที่ทำงานอิสระ หรือเป็นแรงงานที่ไม่ได้รับการคุ้มครองในระบบการประกันสังคม ส่วนใหญ่แรงงานนอกระบบยังขาดการศึกษาในระดับที่ต่ำ ขาดการฝึกอบรม และไม่มีประสบการณ์ จำนวน 4.05 ล้านคน (ร้อยละ 10.36) และกลุ่มแรงงานในระบบ คือ แรงงานในระบบจะได้รับการคุ้มครองสวัสดิการต่างๆตามที่กฎหมายกำหนดนอกจากนั้นแรงงานในระบบยังมีโอกาสที่จะก้าวหน้าในชีวิตการทำงานและได้รับสิทธิคุ้มครองจากการประกันสังคม การประกันสุขภาพ และประกันสุขภาพ จำนวน 1.14 ล้านคน (ร้อยละ 2.91) จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุข้างต้น เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้เคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน จำแนกตามรายภาค พบว่า ผู้เคยได้รับบาดเจ็บฯ สูงสุดอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,653,242 คน (ร้อยละ 31.83) รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ จำนวน 1,486,873 คน (ร้อยละ 28.63) และภาคกลาง จำนวน 1,147,705 คน (ร้อยละ 22.10) จากข้อมูลการประสบอุบัติเหตุการเนื่องจากทำงานของลูกจ้างของกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม ปรากฏว่ามีแนวโน้มของสถิติการบาดเจ็บ พิการ และตาย เนื่องจากอุบัติเหตุในการทำงานของลูกจ้างสูง ขึ้น ปี 2559 ซึ่งหยุดงานไม่เกิน 3 วัน จำนวน 60,773 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.912% หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 26,829 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.981% สูญเสียอวัยวะบางส่วน จำนวน 1,290 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.442% ตาย จำนวน 584 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.653% ทพพลภาพ จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.013% โดยกิจการก่อสร้างจะมีอัตราความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุสูงเมื่อเทียบกับกิจการอื่นๆ(สำนักงานกองทุนเงินทดแทน,2559,หน้า22) การเกิดอุบัติเหตุมักเกิดจากตัวผู้ปฏิบัติงาน เองซึ่งอาจจะเกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของคนงาน และยังขาดมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุ ขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดความ

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ และความประมาทของตัวบุคคล ขาดความรู้ความชำนาญในเรื่องนั้นๆ ขาดทักษะในการทำงานด้านการก่อสร้าง และขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้านความปลอดภัยเพื่อสร้างทัศนคติที่ถูกต้องและมีความปลอดภัยของพนักงาน ทั้งนี้อาจเป็นการละเลยในการบริหารจัดการงานด้านความปลอดภัยในการทำงานที่มีความถูกต้อง ตลอดจนหลีกเลี่ยงที่จะทำตามกฎระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับในการควบคุมดูแลความปลอดภัยในการทำงาน ขาดการบริหารจัดการที่ดีบุคคลที่มีความรับผิดชอบ และยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับงานด้านความปลอดภัยในการทำงาน

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า งานก่อสร้างมีการเกิดอุบัติเหตุสูงสุดเมื่อเทียบกับกิจการประเภทอื่นในช่วงปี พ.ศ.2543-2556 เนื่องจากงานก่อสร้างเป็นงานที่มีอันตรายสูง(สุदारัตน์,2552) และลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงานก่อสร้าง 9,275ราย(สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2555) อาจเกิดจากคนงานที่มีความประมาท ไม่มีความรู้ ขาดประสบการณ์ในการทำงาน และไม่มีการอบรมพนักงานก่อนรับเข้าทำงาน รวมถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ดังนั้น จึงมีการปลูกฝังสร้างทัศนคติที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารงาน และการมีส่วนร่วมงานด้านความปลอดภัยในการทำงานและให้ถือว่างานด้านความปลอดภัย ตลอดจนพนักงานได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน มีความรู้สึกความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ในด้านความปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน ก็จะทำให้ดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการป้องกันอุบัติเหตุเหล่านี้

1.ลักษณะของงานก่อสร้าง

งานก่อสร้าง คือกิจกรรมหรือการกระทำที่ทำให้เกิด การประกอบหรือการติดตั้ง ให้เกิดเป็นอาคาร โครงสร้าง ระบบสาธารณูปโภค หรือส่วนประกอบของสิ่งทีกล่าวมา ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน ตลอดเวลา (Cronin, Jeff ,2005) ประกอบด้วยงานหลัก ดังนี้

1.1 งานปรับระดับดิน ก่อนการก่อสร้างบ้านจะต้องมีการปรับที่ดินให้มีความเหมาะสม โดยการถมและขุด หรือบางที่อาจจะใช้ทั้ง การถมและการขุดไปด้วยกัน เช่น การขุดเพื่อทำสระน้ำ,แล้วนำที่ดินที่เหลือไปถม ในส่วนที่จะทำการก่อสร้างบ้าน เป็นต้น ในส่วนของการถมดินเองแบ่งได้เป็น 2 ประเภท การถมแบบอัด คือการถมดินไปที่ละชั้น จะได้ดินที่อัดแน่นดี มีการทรุดตัวน้อย และการถมแบบไม่อัด การถมแบบไม่อัดนี้ มักจะมีปัญหา การทรุดตัว

1.2 เสาเข็ม รูปแบบควรมีการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงาน หรือรูปแบบของอาคาร

1.2.1) เข็มเจาะ ปัจจุบันเป็นที่นิยมมากขึ้น ในกรณีที่จะนำมาใช้กับบ้าน เนื่องจากเทคนิค และวิธีการไม่ยุ่งยากมาก ใช้เข็มเจาะเมื่อมีความจำเป็นจะต้องตอกเข็มใกล้ๆ กับสิ่งปลูกสร้างอื่น โดยไม่ยากให้เกิดปัญหา แดกร้าว ทรุด

1.2.2) เข็มตอก เป็นเข็มที่มีราคาค่อนข้างประหยัด แต่ข้อเสียคือ ก่อให้เกิดการสั่นสะเทือน อาจจะทำให้อาคารบ้านเรือน ที่ติดกันแตกร้าว อันเนื่องจากแรงสั่นสะเทือน

1.3 งานฐานราก ซึ่งเราสามารถแบ่งฐานรากเป็นประเภทใหญ่ๆ คือ ฐานรากแผ่ เป็นฐานรากที่แผ่ไปกับพื้น ไม่มีเข็มมารองรับ เหมาะสำหรับดินที่มีความแข็งแรงอยู่แล้ว ฐานรากแบบมีเข็ม ใช้ในบริเวณที่มีสภาพดินอ่อน และฐานรากแท่งต่อหม้อ เป็นฐานคอนกรีตหล่อลึกลงไปในดินหรือน้ำ จนถึงระดับที่ต้องการ ฐานรากชนิดนี้ไม่เป็นที่นิยมใช้กับบ้านพักอาศัยในการทำฐานราก

1.4 งานโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วย งานพื้นคอนกรีตมีทั้งแบบพื้นสำเร็จรูป และพื้นหล่อในที่ งานก่อผนังฉาบปูน โครงเหล็ก โครงหลังคา งานประตู-หน้าต่าง เป็นต้น

1.5 งานสถาปัตยกรรม เป็นงานที่มีความหมายค่อนข้างกว้าง ส่วนใหญ่มักจะเป็นงานกึ่งก่อสร้าง กึ่งตกแต่ง ได้แก่ การบุฝ้าเพดาน การปูพื้นและบุผนัง การทาสี การติดตั้งสุขภัณฑ์ การติดตั้งดวงโคม ตลอดจนการติดตั้งเฟอร์นิเจอร์

1.6 งานระบบ เป็นงานที่ติดตั้งระบบต่างๆที่ใช้ในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง เช่น งานติดตั้งระบบไฟฟ้า ระบบน้ำ ระบบการป้องกันอัคคีภัย ระบบระบายอากาศ เป็นต้น

2.อันตรายที่เกิดขึ้นในงานก่อสร้าง

งานก่อสร้างมีกิจกรรมที่หลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นอันตรายของงานก่อสร้างจะแตกต่างกันไปตามขั้นตอนของงาน ดังนี้

2.1อันตรายการพลัดตกจากที่สูง เช่น งานนั่งร้าน งานติดตั้งไฟฟ้า งานติดตั้งหลังคา งานโครงสร้างเสา งานทาสี งานติดตั้งฝ้าเพดาน และงานฉาบปูน(สุนันท์ และคณะ,2554)ดังนั้น ต้องมีการทำราวกันตกบริเวณอาคาร ทำฝาปิดช่องต่างๆ ทำตาข่ายรองรับ ใช้เข็มขัดนิรภัยเมื่อทำงานในที่สูงและทำนั่งร้านให้แข็งแรง

2.2อันตรายจากการกระแทก คนงานมีโอกาสได้รับบาดเจ็บจากการถูกอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆกระแทกขณะทำงาน เช่น อุปกรณ์ที่มีแรงอัดอากาศสูง มีผลทำให้คนงานเกิดแผลมีลักษณะ ฟกช้ำ กระดูกหักหรือภาวะต่างได้รับการกระทบกระเทือนและเสียชีวิต(นภาพร,2553)

2.3 อันตรายจาก การพังทลาย และวัสดุตกหล่น เช่น สายสลิงลำเลียงปูนขาด(สุนันท์ และคณะ,2554) งานในท่อ ช่องโพรง อุโมงค์ การพังทลายของ ดิน หิน เป็นต้น ต้องมีการเก็บกวาดเศษวัสดุบนพื้นฐานทางให้สะอาดอยู่เสมอ ปิดกั้น

ขอบพื้นดินอาคาร กันผ้าใบรองรับเพื่อป้องกันเศษวัสดุตกลงไปเป็องล่าง และต้องมีระบบป้องกันดินพัง ควรเคลื่อนย้ายดินปากหลุมออกไปอย่างต่อเนื่องไม่กองไว้จนสูงมาก(Thai Work Safety,2552)

2.4 อันตรายจากวัตถุหรือสิ่งของที่ตกบด ทิ่มแทง เช่น ตะปูที่ตำ ไม้แหลม งานไม้ งานติดตั้งประตูหน้าต่าง งานเชื่อม งานตัด งานเจาะ(สุนิสา และคณะ,2560)อาจทำให้เป็นแผล อาจทำให้เกิดอันตรายได้ ถ้ามีการติดเชื้และอักเสบขึ้น รวมทั้งสิ่งแปลกปลอมกระเด็นเข้าตาหรือทิ่มแทงนัยน์ตาอาจจะเป็นอันตรายทำให้ตาพิการได้ เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลทุกครั้งในเวลาดำเนินงาน(สุดารัตน์,2552)

2.5 อันตรายจากน้ํารั่วและโครงสร้าง เนื่องจากออกแบบไว้มันแข็งแรงพอ หรือแบกรับน้ำหนักเกินกำหนด ต้องใช้วัสดุที่แข็งแรงในการทำงานน้ํารั่วและค้ำยัน เหล็กเสริมต้องถูกตำแหน่งครบถ้วน ใช้คอนกรีตที่มีส่วนผสมถูกต้อง ไม่ถอดแบบก่อนกำหนด(สุนิสา และคณะ,2557)

2.6 การเกิดอัคคีภัย ซึ่งเกิดจากไฟฟ้าลัดวงจร การเชื่อมด้วยแก๊สและไฟฟ้า หรือการสูบบุหรี่ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก การป้องกันต้องตรวจสอบการใช้สายไฟและอุปกรณ์ให้มีความถูกต้อง เก็บกวาดเศษวัสดุที่เป็นเชื้อเพลิง และควรแยกแก๊สและน้ำมันไว้ในพื้นที่ควบคุม(สุดารัตน์,2552)

2.7 อันตรายจากการหกล้มและการลื่นล้ม เกิดจากการสูญเสียการทรงตัวจากพื้นลื่นหรือสูญเสียแรงเสียดทานของรองเท้ากับพื้น หรือการเดินบนพื้นที่เปียกแฉะด้วยน้ํามัน ทำให้หกล้มและลื่นล้มได้ ซึ่งการบาดเจ็บมักเกิดขึ้นแบบไม่รุนแรง เช่น ฟกช้ำ ข้อแพลง กล้ามเนื้อฉีกขาด กระดูกหัก(นภาพร,2553)

2.8 อันตรายจากยกหรือเคลื่อนย้ายของหนัก เช่น ยกมอเตอร์ ยกถังหนักๆ ยกอุปกรณ์เครื่องจักร การยกที่ผิดวิธี อาจทำให้เกิดอาการปวดหลัง เข่าเสื่อม หากดันทุรังยกต่อจะยิ่งทำให้อาการเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นต้องยกของให้ถูกท่าทางเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน(สุนิสา และคณะ,2560)

2.9 อันตรายจากโรคที่เกิดจากการทำงาน เช่น งานตกแต่ง งานผสมปูน ทำให้เกิดโรงผิวหนัง โรคทางเดินหายใจ เกิดจากการสัมผัสกับสารเคมีหรือสีที่ใช้ นอกจากนี้ยังมีการรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง อาจทำให้เกิดโรค Abbestos ซึ่งเป็นสารที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง รวมถึงโรคเกี่ยวกับระบบกล้ามเนื้อ(สุนิสา และคณะ,2560)

2.10 อันตรายจากท่าทางด้านการยศาสตร์ เช่น งานติดตั้งเพดาน งานปูกระเบื้อง งานพ่น งานประกอบชิ้นส่วนแบบไม้ การทำงานในท่าทางที่ซ้ำๆ เดิมๆ อาจทำให้ท่าทางผิดปกติและออกแรงเกินกำลัง จึงทำให้เสี่ยงต่อการปวดตึง เคล็ดกล้ามเนื้อจากการทำงานที่ไม่เหมาะสม(นภาพร,2553)

2.11 อันตรายจากไฟฟ้าและไฟไหม้ งานก่อสร้างจะมีการวางแผนลักษณะงานชั่วคราว ทำให้การต่อสายไฟหลวม ง่ายต่อการถูกไฟดูดและอุปกรณ์ไฟฟ้ามีการบำรุงรักษาอย่างไม่ถูกหลัก ทำให้เกิดการรั่วไหลของไฟได้ จึงเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุและอาจเกิดไฟฟ้าลัดวงจร หรือมีการติดไฟจากวัสดุที่เป็นเชื้อเพลิงที่เกิดจากความประมาทและมักง่าย ของคน (สุนันท์ มนต์แก้วและธวัชชัย, 2558)

3. สาเหตุของการเกิด อุบัติเหตุในงานก่อสร้าง

สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายในงานก่อสร้างเกิดจากความประมาท การรับรู้ถึงความปลอดภัย ซึ่งเกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจของตัวพนักงานเอง รวมไปถึงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กฎหมายข้อบังคับ และลักษณะงาน (บุญชัย สอนพรหม,2555) สามารถสรุปได้ ดังนี้

3.1 การกระทำไม่ปลอดภัย เป็นสาเหตุใหญ่ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ของการเกิดอุบัติเหตุทั้งหมด ได้แก่ การทำงาน ไม่ถูกวิธี ไม่ถูกขั้นตอน ความประมาท พลังเพลอ เหม่อลอย ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของความปลอดภัยในการทำงาน การแต่งกายไม่เหมาะสม การทำงานโดยไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการทำงานโดยจิตใจไม่พร้อมหรือผิดปกติ เช่น ไม่สบายหรือมีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว มีการดื่มสุราของมีนเมามาทำงาน (สุดารัตน์,2552)

3.2 สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย เป็นสาเหตุรอง เนื่องด้วยงานก่อสร้างเป็นงานที่มีการเปลี่ยนแปลง ลักษณะการทำงานอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดสภาพการทำงาน ลักษณะงานต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอันตราย ได้แก่ ส่วนเคลื่อนไหวของเครื่องจักรไม่มีที่กำบัง หรือป้องกันอันตราย การวางผังโรงงานที่ไม่ถูกต้อง การเก็บสิ่งของไม่เป็นระเบียบ เครื่องจักร เครื่องมือ ชำรุดบกพร่อง ขาดการซ่อมแซมหรือบำรุงรักษา สภาพแวดล้อมในการทำงานไม่ถูกสุขอนามัย เช่น แสงสว่างไม่เพียงพอ เสียงดัง และฝุ่นละออง (สุดารัตน์,2552) รวมไปถึงสภาพอากาศภายนอก เช่น ฤดูร้อนทำให้เกิดโรคลมแดด หรือ ฤดูฝน มีลมพัดแรง ฝนตก ไฟผ่า เป็นต้น ซึ่งในประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการทำงาน ขณะมีลมฝนเพื่อเป็นการป้องกันเหตุนี้ แต่ด้วยงานก่อสร้างมีความซับซ้อนมากสถานประกอบการผู้รับเหมาที่รับผิดชอบงานที่ตนประมุขมาให้เสร็จในระยะเวลาอันสั้นจึงต้องทำงานเร่งกับเวลา อาจละเลยในส่วนนี้ไป

4.แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

การมีส่วนร่วมของพนักงานในความปลอดภัยในการทำงาน เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารต้องให้ความสนใจเพื่อคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีของพนักงาน ควรหาวิธีป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ หรือภาวะที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานโดยกระตุ้นให้พนักงานทุกคนตระหนักและใส่ใจตลอดเวลาเพราะผลจากการเกิดอุบัติเหตุ อาจก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ตนเอง และยังส่งผลกระทบต่อถึงครอบครัวอีกด้วย ดังนั้นทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องป้องกันและสร้างความปลอดภัยในการทำงานที่มีองค์ประกอบความปลอดภัยในงานก่อสร้าง คือ

4.1 การจัดการกระทำที่ไม่ปลอดภัย เช่น พนักงานขาดความรู้ ความชำนาญในเรื่องความปลอดภัย ควรมีการให้ความรู้ อบรมการใช้เครื่องมือให้ถูกวิธี ทำางการทำงานที่ถูกต้อง การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล รวมไปถึงตักเตือนให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานไม่ให้ประมาท มั่งง่าย ไม่หยอกล้อกันในขณะที่ปฏิบัติงาน และไม่ดื่มสุราของมีเมาเข้ามาทำงานอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ (พัชรี,2562)

4.2 การจัดการสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย เช่น วัสดุตกจากที่สูง การที่ระบบไฟฟ้าชำรุดหรือบกพร่อง พื้นที่ปฏิบัติงานสกปรก การมีแสงสว่างที่ไม่เพียงพอ เครื่องจักรกล เครื่องมือชำรุด สถานที่ทำงานมีความร้อนสูง ควรมีการทำรั้วกันบริเวณที่มีอันตราย แบ่งเขตให้ชัดเจนกับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าใกล้ ครอบสิ่งก่อสร้างควรติดแผ่นกันวัตถุตกกระเด็นหรือตาข่ายคุม และจัดให้มีการบำรุงรักษาเครื่องจักรกล เครื่องมือต่างๆ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้พร้อมสำหรับการใช้งาน หมั่นทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน มีการตรวจเช็คอุปกรณ์ไฟฟ้า หากพื้นที่ทำงานจุดไหนแสงสว่างไม่เพียงพอ ให้ดำเนินการเพิ่มไฟในจุดนั้น และหากพนักงานทำงานในที่ที่มีความร้อนมากควรจัดให้มีน้ำดื่มหรือเกลือแร่ และอาจจะมีการลดระยะเวลาการปฏิบัติงาน เป็นต้น

4.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้าง การบังคับใช้กฎหมายเพื่อเป็นไปในทางที่สอดคล้องกัน ไม่ว่าจะเป็นกฎกระทรวง กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการบริหารและจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานก่อสร้าง พ.ศ. 2551 ซึ่งมีข้อบังคับเกี่ยวกับเขตก่อสร้างเพื่อให้เกิดความปลอดภัย เช่น งานไฟฟ้า งานเจาะงานขุด งานก่อสร้างที่เสาเข็ม เป็นต้น ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีการศึกษาข้อกำหนดของกฎหมายให้เข้าใจ โดยใช้กฎหมายในการดำเนินงานรวมถึงการจำกัดหรือห้ามกระทำสิ่งที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ นายจ้างมีนโยบายด้านความปลอดภัย สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในงานก่อสร้างโดยการเปลี่ยนทัศนคติ

5. สรุปผล

งานก่อสร้าง เป็นกิจกรรมหรือการกระทำที่ทำให้เกิด การประกอบหรือการติดตั้ง ให้เกิดเป็นอาคาร โครงสร้าง ระบบสาธารณูปโภค หรือส่วนประกอบของสิ่งที่กล่าวมา ประกอบด้วยงานหลัก ดังนี้ งานปรับระดับดิน งานเสาเข็ม งานฐานราก งานโครงสร้าง งานสถาปัตยกรรม งานระบบ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา ล้วนแต่เป็นงานที่มีความเสี่ยงสูง และยังมีแรงงานที่ยังก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย อันตรายของงานก่อสร้างจะแตกต่างกันไปตามขั้นตอนของงาน ไม่ว่าจะเป็นอันตรายการพลัดตกจากที่สูง การกระแทก การพังทลาย วัสดุตกหล่น สิ่งของตัดบาด ทิ่มแทง จากนั่งร้านและโครงสร้าง การเกิดอัคคีภัย การหกล้มและการลื่นล้ม ด้านการยศาสตร์ จากการยกหรือเคลื่อนย้ายของหนัก โรคที่เกิดจากการทำงาน และอันตรายจากไฟฟ้า สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายในงานก่อสร้างเกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยมากที่สุด ไม่จะเป็นเกิดจากความประมาท การรับรู้ถึงความปลอดภัย ซึ่งต้นเหตุจริงๆแล้วคือพนักงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจของตัวพนักงานเอง และสาเหตุรองลงมาคือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กฎหมายข้อบังคับ เนื่องด้วยงานก่อสร้างเป็นงานที่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการทำงานอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดสภาพการทำงาน ลักษณะงานต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอันตราย ไม่จะเป็น ส่วนเคลื่อนไหวของเครื่องจักรไม่มีที่กำบัง หรือป้องกันอันตราย การวางผังโรงงานที่ไม่ถูกต้อง การเก็บสิ่งของไม่เป็นระเบียบ เครื่องจักร เครื่องมือ ขำรุดบกพร่อง ขาดการซ่อมแซมหรือบำรุงรักษา สภาพแวดล้อมในการทำงานไม่ถูก ซึ่งการบริหารจัดการความปลอดภัยในงานก่อสร้างจะสำเร็จได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายหลายประการ สิ่งที่สำคัญได้แก่พฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงาน คนในองค์กรร่วมกันสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นและพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยเพื่อนำไปปรับใช้ ซึ่งมาตรฐานด้านวิศวกรรมที่ถูกต้องควรนำมาพิจารณาเป็นอันดับแรก เป็นการแก้ไขที่แหล่งกำเนิดของอันตรายเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และรวมไปถึงการบังคับใช้กฎหมายต้องมีความเข้มงวด เจ้าของสถานประกอบการก็ต้องให้ความสำคัญด้านความปลอดภัย ปฏิบัติตามมาตรฐานเพื่อให้เกิดความปลอดภัยที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

นภาพร วงศ์วิวัฒน์นุกิจ(2553). การบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของ

คนงานก่อสร้าง. พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต, เชียงใหม่, ประเทศไทย

ปวีณา กวีกิจธรรมกุล(2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมความปลอดภัยในงานก่อสร้าง, ปริญญาวิทยาศาสตร

มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

พรศิริ จงกล(2557). การวิเคราะห์งานก่อสร้างโดยใช้หลักการยศาสตร์. วิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม, นครราชสีมา,

ประเทศไทย

ภัทรศักดิ์ โจมศรี(2557). การเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยในสถานที่ก่อสร้าง. ปริญญาวิศวกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต,

กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

สุดารัตน์ วิชัยรัมย์(2552). ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานของคนงานก่อสร้าง. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,

กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

สุนันท์ มนต์แก้วและธวัชชัย นวลเลิศปัญญา(2558). ระบบการจัดการความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้างบนที่สูง,

วิศวกรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร

สุนิสา ชายเกลี้ยง, วิจารณ์ โพธิ์ซีและสุดปรารถนา จารุกขมูล (2560). การประเมินความเสี่ยงในคนงาน :กรณีศึกษา

บริษัทก่อสร้างที่พักอาศัย. สาขาวิชานามัยสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย, ขอนแก่น, ประเทศไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. กระทรวงแรงงาน. (2547). สถิติของคนงานก่อสร้างในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2561). การประมวลข้อมูลพื้นที่ก่อสร้าง.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักงานกองทุนเงินทดแทน. กระทรวงแรงงาน. (2559). ข้อมูลการประสูติเหตุการเนื่องจากทำงานของลูกจ้าง.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนเงินทดแทน.

Rafiq M. Choudhry (2008). Why operatives engage in unsafe work behavior: Investigating factors on construction sites, Science Direct. 46(2008), 567-583.

Rafiq M. Choudhry. (2014). Accident Analysis and Prevention, Science Direct. 2014(124), 15-21.

Alex Albert and Matthew R. Hallowell. (2012). Hazard Recognition Methods in the Construction Industry, 2012(237), 367-387.